

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

De heer en mevrouw V.

De Minister van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 14 maart 2012

Betreft Uw brief van 18 oktober 2011 over helikopterverlast Gilze-Rijen.

Onze referentie
BS/2012005443

Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.

Geachte heer en mevrouw V.

In mijn brief van 11 november jl. (kenmerk 2011036191) heb ik u geschreven dat ik inhoudelijk zou reageren op uw brief na voltooiing van het onderzoek van TNO en NLR naar het risico van schade aan gebouwen ten gevolge van helikoptergeluid en trillingen. De onderzoeksresultaten zijn inmiddels bekend en ik bericht u daarover graag nader in deze brief. Tevens zal ik ingaan op de overige onderwerpen in uw brief.

Trillingen en schade

Zoals ik heb aangekondigd in mijn brief van 27 juni 2011 (kenmerk 2011015437) heeft Defensie TNO en NLR ingeschakeld, nadat de door Defensie ingeschakelde schade-expert had vastgesteld dat de schadebeelden en vormen kunnen zijn veroorzaakt door trillingen van buitenaf. Helaas kan TNO en NLR op basis van de beschikbare meetgegevens geen uitsluitsel geven of de trillingen van de helikopters al dan niet schade aan gebouwen kunnen veroorzaken. Desondanks ben ik in dit geval bereid om uit coulance de schade aan uw woning, voor zover het voldoende aannemelijk is dat deze is ontstaan als gevolg van het helikoptervliegen, te vergoeden. De *schadecommissaris krijgsmacht* zal voor de verdere schadeafhandeling zorg dragen. Daarnaast zal ik een algemeen onderzoek laten uitvoeren naar de oorzaak van de trillingen door de helikopters. Uit dit onderzoek dient naar voren te komen of maatregelen, bijvoorbeeld verdere aanpassingen van vliegprocedures, mogelijk zijn om het optreden van trillingen te verminderen of te voorkomen. Ik verwacht dat dit onderzoek in de loop van dit jaar gereed zal zijn.

Beperking geluidhinder

De aanwezigheid van een luchthaven brengt altijd geluidhinder voor de omgeving mee. Om de omgeving hiertegen te beschermen is wet- en regelgeving van kracht, die in het belang van de exploitatie van de luchthaven binnen de geluidszone een hogere geluidsbelasting toestaat maar niet uitsluit dat buiten de geluidszone ook hinder wordt ondervonden van het vliegverkeer. Het ministerie van Defensie probeert overlastsituaties zoveel mogelijk te beperken. De plaatsing van de transporthelikopters op de vliegbasis Gilze-Rijen in 2008 betekende 'nieuw geluid' voor de omgeving. Naar aanleiding van de nieuwe klachtenpatronen is een reeks maatregelen genomen om de geluidhinder terug te dringen. Zo zijn de vliegprocedures aangepast waardoor kleinere circuits, verder weg van de

Nerhoven, kunnen worden gevlogen. Verder zijn vaste aanvliegroutes veranderd in corridors, waardoor het vliegen over woningen en bebouwing kan worden vermeden. Ook zijn extra voorzieningen aangelegd voor hijsladingen in het westelijk gebied, waardoor minder circuits over de Nerhoven nodig zijn. Met de aanleg van een extra oefenhelling aan de westzijde wordt de oefenhelling aan de zuidzijde van de vliegbasis verder ontlast. Hoewel de maatregelen een positief effect hebben op de geluidhinder rondom de vliegbasis, spijt het me dat ze in uw geval niet tot het gewenste resultaat hebben geleid. Defensie blijft werken aan verbetering van de situatie door bijvoorbeeld meer helikoptervluchten elders uit te voeren. Zo kan met de plaatsing van drie nieuwe Chinookhelikopters in Fort Hood in de Verenigde Staten een deel van het trainingsprogramma daar worden uitgevoerd.

De Minister van Defensie

Datum

Onze referentie
BS/2012005443

Besluit tot verplaatsing helikopters naar Gilze-Rijen

De verplaatsing van de transporthelikopters van Soesterberg naar Gilze-Rijen is een weloverwogen besluit geweest waarbij ook naar de beschikbare geluidsruimte van de vliegbasis Gilze-Rijen is gekeken. Bij de uitvoering van de helikopteroperaties is de geluidszone ook passend gebleken, behoudens een kleine overschrijding aan de westzijde. Daarvoor zijn inmiddels maatregelen genomen.

Omvang van de geluidszone

Binnen de geluidszone van de Vliegbasis Gilze-Rijen dient naast het militaire basisverkeer (waaronder helikopters) ook de functie van reservebasis voor F16's te passen in geval er niet vanaf de vliegbasis Volkel of Leeuwarden kan worden gevlogen. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij groot onderhoud aan de startbaan. In het kader van de voorbereiding van het Luchthavenbesluit voor de Vliegbasis Gilze-Rijen zal ik bezien of aanpassing van de zone mogelijk is. Ik verwacht echter geen grote veranderingen voor het gebied bij de Nerhoven.

Beoordelingsmaat Ke voor geluidsbelasting

In de door u genoemde Kamerbrief (kenmerk 25600-X, nr. 32 van 12 december 1997) heeft de toenmalige staatssecretaris van Defensie gemeld dat Defensie participeert in een Nederlands overlegforum met de toenmalige ministeries van V&W en VROM, nu Infrastructuur en Milieu, over het Europese initiatief tot de harmonisering van de beoordelingsmethodieken van vliegtuiggeluid. Dit Europese initiatief heeft geleid tot de introductie van de Europese beoordelingsmaat Lden in 2004. Hoewel Lden niet is voorgeschreven voor activiteiten op militaire luchthavens laat Defensie de mogelijkheid open om in de toekomst Lden te gaan gebruiken. Inspanningen om in samenwerking met het NLR te komen tot een voor militair verkeer hanteerbaar Lden berekeningsvoorschrift zijn nog zonder resultaat. Daarom is bij de wijziging van de wet Luchtvaart in 2009 gekozen voor de Ke beoordelingsmaat voor militaire luchthavens. Defensie blijft echter werken aan de ontwikkeling van een voor de Nederlandse militaire luchthavens geschikt systeem van Lden.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

drs. J.S.J. Hillen